

Byla C-767/23 [Remling]ⁱ**Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį****Gavimo data:**

2023 m. gruodžio 13 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Raad van State (Nyderlandai)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2023 m. gruodžio 13 d.

Apeliantas:

A. M.

Kita apeliacinio proceso šalis:

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

Pagrindinės bylos dalykas

Apeliacinis skundas dėl *Rechtbank* (apygardos teismas, Nyderlandai) sprendimo, kuriuo buvo netenkintas Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 20 straipsniu grindžiamas užsieniečio skundas, susijęs su išvestine teise gyventi šalyje, ir kuriame *Rechtbank* nenagrinėjo užsieniečio prašymo pateikti prejudicinius klausimus

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

SESV 267 straipsnio trečios pastraipos išaiškinimas, visų pirma pareigos motyvuoti masto, kai taikytina Teisingumo Teismo jurisprudencijoje pripažinta nacionalinio teismo, kurio sprendimai negali būti skundžiami teismine tvarka, pareigos pateikti prejudicinius klausimus išimtis

ⁱ Šios bylos pavadinimas išgalvotas. Jis neatitinka jokios bylos šalies tikrojo vardo, pavardės ar pavadinimo.

Prejudicinis klausimas

Ar Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 267 straipsnio trečia pastraipa, siejama su Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnio antra pastraipa, turi būti aiškinama taip, kad pagal ją draudžiama nacionalinės teisės norma, tokia kaip *Vreemdelingenwet 2000* (2000 m. Užsieniečių įstatymas) 91 straipsnio 2 dalis, pagal kurią *Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State* (Valstybės Tarybos Administracinių bylų skyrius, Nyderlandai), kaip nacionalinis teismas, kurio sprendimai negali būti skundžiami teismine tvarka, sprendime dėl iškelto Sąjungos teisės aiškinimo klausimo, kai kartu galbūt buvo pateiktas aiškus prašymas pateikti prejudicinius klausimus, gali pateikti sutrumpintus motyvus ir nenurodyti, kuri iš trijų pareigos pateikti prejudicinius klausimus išimčių taikoma?

Nurodytos Sąjungos ir tarptautinės teisės nuostatos

Europos Sąjungos sutarties 6 straipsnis

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 267 straipsnis

Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 47 ir 52 straipsniai

Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – EŽTK) 6 straipsnis

Nurodyta Teisingumo Teismo jurisprudencija

1982 m. spalio 6 d. Sprendimas *Cilfit ir kt.*, 283/81, EU:C:1982:335

2012 m. rugsėjo 6 d. Sprendimas *Trade Agency*, C-619/10, EU:C:2012:531

2015 m. rugsėjo 9 d. Sprendimas *Ferreira da Silva e Brito ir kt.*, C-160/14, EU:C:2015:565

2015 m. rugsėjo 9 d. Sprendimas *X ir Van Dijk*, C-72/14 ir C-197/14, EU:C:2015:564

2017 m. kovo 15 d. Sprendimas *Aquino*, C-3/16, EU:C:2017:209 (toliau – Sprendimas *Aquino*)

2017 m. gegužės 10 d. Sprendimas *Chavez-Vilchez ir kt.*, C-133/15, EU:C:2017:354 (toliau – Sprendimas *Chavez-Vilchez*)

2019 m. lapkričio 19 d. Sprendimas *A.K. ir kt. (Aukščiausiojo Teismo Drausmės bylų kolegijos nepriklausomumas)*, C-585/18, EU:C:2019:982

2021 m. spalio 6 d. Sprendimas *Conorzio Italian Management ir Catania Multiservizi*, C-561/19, EU:C:2021:799 (toliau – Sprendimas *Conorzio*)

2023 m. birželio 29 d. Sprendimas *International Protection Appeals Tribunal ir kt. (Išpuolis Pakistane)*, C-756/21, EU:C:2023:523

Generalinio advokato J. Richard de la Tour išvada sujungtose bylose *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid ir X (Teismo iniciatyva atliekama sulaikymo [teisėtumo] patikra)*, C-704/20 ir C-39/21, EU:C:2022:489

Nurodyta Europos Žmogaus Teisių Teismo jurisprudencija

2014 m. spalio 2 d. Sprendimas *Hansen prieš Norvegiją*, CE:ECHR:2014:1002JUD001531909 (toliau – Sprendimas *Hansen*)

2018 m. balandžio 24 d. Sprendimas *Baydar prieš Nyderlandus*, CE:ECHR:2018:0424JUD005538514 (toliau – Sprendimas *Baydar*)

2019 m. balandžio 11 d. Sprendimas *Harisch prieš Vokietiją*, CE:ECHR:2019:0411JUD005005316 (toliau – Sprendimas *Harisch*)

2022 m. kovo 24 d. Sprendimas *Zayidov prieš Azerbaidžaną (Nr. 2)*, CE:ECHR:2022:0324JUD000538610 (toliau – Sprendimas *Zayidov*)

2022 m. birželio 30 d. Sprendimas *Rusishvili prieš Sakartvelą*, CE:ECHR:2022:0630JUD001526913 (toliau – Sprendimas *Rusishvili*)

Nurodytos nacionalinės teisės nuostatos

Vreemdelingenwet 2000 (2000 m. Užsieniečių įstatymas, toliau – *Vw 2000*): 9 straipsnio 1 dalis, 83c straipsnio 1 dalis, 84 straipsnis ir 91 straipsnio 2 dalis

Algemene wet bestuursrecht (Bendrasis administracinės teisės įstatymas, toliau – *Awb*): 8:10, 8:104 ir 8:105 straipsniai

Glaustas faktinių aplinkybių ir proceso pagrindinėje byloje aprašymas

- 1 2019 m. spalio 8 d. nutarimu *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (Teisingumo ir saugumo valstybės sekretorius, Nyderlandai) netenkino A. M. prašymo išduoti dokumentą pagal *Vw 2000* 9 straipsnio 1 dalį, kuriuo būtų pagrįsta teisė teisėtai gyventi šalyje kaip Sąjungos piliečiui. 2021 m. kovo 5 d. sprendimu *Rechtbank* netenkino dėl šio nutarimo A. M. paduoto skundo kaip nepagrįsto. Dėl šio sprendimo A. M. padavė apeliacinį skundą.
- 2 A. M. remiasi išvestine teise gyventi šalyje pagal SESV 20 straipsnį, kurią pripažino Teisingumo Teismas, be kita ko, Sprendime *Chavez-Vilchez*. A. M.

manymu, *Rechtbank* neteisėtai nenagrinėjo jo argumentų, kad šis teismas, atsižvelgdamas į nevienodą nacionalinę jurisprudenciją dėl įrodinėjimo pareigos šios teisės gyventi šalyje klausimu, turi kreiptis į Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą. Jis prašo *Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State* (Valstybės Tarybos Administracinių bylų skyrius, Nyderlandai; toliau – *Afdeling*) vis dėlto Teisingumo Teismui pateikti prejudicinius klausimus. *Afdeling* laikosi nuomonės, kad taikoma pareigos pateikti prejudicinius klausimus išimtis (*acte éclairé*), nes atsakymas į A. M. klausimą dėl taikytinos Sąjungos teisės aiškinimo kyla iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos, net jei atrodo, kad kiti nacionaliniai teismai taiko kitokį išaiškinimą. *Afdeling* norėtų sprendimą byloje priimti pateikdamas sutrumpintus motyvus pagal Vw 2000 91 straipsnio 2 dalį ir nemotyvuodamas, kodėl Teisingumo Teismui neteikia prejudicinių klausimų.

Svarbiausi pagrindinės bylos šalių argumentai

- 3 A. M. manymu, *Afdeling* ketinimas sprendimą priimti pateikiant sutrumpintus motyvus nesuderinamas su Sąjungos teise. Taip yra dėl to, kad, remiantis Sprendimo *Conorzio* 51 punktu, *Afdeling* turi motyvuoti, kodėl jis neprivalo Teisingumo Teismui pateikti prejudicinių klausimų, ir nurodyti, kuri iš trijų Teisingumo Teismo jurisprudencijoje pripažintų išimčių (*acte clair*, *acte éclairé*, klausimo nereikšmingumas priimant sprendimą byloje) taikoma. A. M. nurodo teisinių argumentų skaidrumo reikšmę atsisakant pateikti prejudicinius klausimus ir klaidingo Sąjungos teisės aiškinimo pavojų, kuris padidėja dėl tokio atsisakymo nepakankamo motyvavimo.

Glaustas prašymo priimti prejudicinį sprendimą pagrindimas

- 4 Nacionalinis teismas, kurio sprendimai negali būti skundžiami teismine tvarka, paprastai turi motyvuoti, kodėl neprivalo Teisingumo Teismui pateikti prejudicinio klausimo dėl Sąjungos teisės aiškinimo. Tai matyti iš Sprendimo *Conorzio* 51 punkto. Nyderlandų teisės aktų leidėjas suteikė *Afdeling* teisę sprendimuose apeliacinėje instancijoje nagrinėjamosiose bylose tam tikrais atvejais pateikti sutrumpintus motyvus. Sprendime su sutrumpintais motyvais *Afdeling* tik nurodo, kad apeliacinį skundą atmeta, o išsamiau turinio aspektu to nepaaiškina. Tai reiškia, kad neatsakoma į bylos šalies iškeltą Sąjungos teisės aiškinimo klausimą, taigi nenurodoma ir priežastis, kodėl *Afdeling* netenkino prašymo Teisingumo Teismui pateikti prejudicinius klausimus, jei toks prašymas buvo pateiktas.
- 5 *Afdeling* laikosi nuomonės, kad jo taikoma sutrumpinto motyvavimo praktika, kiek tai susiję su užsieniečių teisine padėtimi, yra suderinama su Sąjungos teiseje nustatytais motyvavimo reikalavimais ir teisingo bylos nagrinėjimo reikalavimais, kaip tai suprantama pagal EŽTK. Vis dėlto *Afdeling*, atsižvelgdamas į Sprendimo *Conorzio* 51 punktą, neatmeta, kad abejonių gali kilti. Taip yra dėl to, kad minėtame sprendime Teisingumo Teismo pateikti argumentai gali būti aiškinami skirtingai. Taigi *Afdeling* kyla klausimas, ar jis net ir tokiu atveju, kai pateikia

sutrumpintus motyvus, pagal SESV 267 straipsnio trečią pastraipą, siejamą su Chartijos 47 straipsnio antra pastraipa, privalo motyvuoti, kodėl Teisingumo Teismui neteikia prejudicinių klausimų.

Teisės aktuose nustatyta teisė pateikti sutrumpintus motyvus; aplinkybės ir kontekstas

- 6 *Vw 2000 91* straipsnio 2 dalimi *Afdeling* suteikiama teisė sprendime tik nurodyti, kad vien remiantis pareikštu prieštaravimu *Rechtbank* sprendimas negali būti pripažintas negaliojančiu, ir to išsamiau nemotyvuoti. Tai reiškia, kad, kai *Afdeling* sprendime pateikia sutrumpintus motyvus, jis nebūtinai sutinka su *Rechtbank* sprendimo motyvais, bet sutinka su jo išvada. Taip yra dėl to, kad *Afdeling* tokią pačią išvadą gali padaryti ir remdamasis kitais motyvais. Taigi pirmoji sutrumpinto motyvavimo sąlyga yra ta, kad apeliacinis skundas yra nepagrįstas ir *Rechtbank* sprendimas nebus pripažįstamas negaliojančiu. Be to, *Afdeling* šia teise naudojasi tik tuomet, kai nagrinėjami klausimai nėra tokie, į kuriuos reikia atsakyti siekiant užtikrinti teisės vienodumą, teisės raidą arba teisinę apsaugą bendrąja prasme. Tai yra antroji sąlyga.
- 7 *Afdeling* pirmiausia nurodo, kad kiekviena valstybė narė pati priima sprendimus siekdama užtikrinti teisinę apsaugą, teisės raidą, teisinį saugumą ir gerą teisingumo vykdymą. Sąjungos teisė neįpareigoja suteikti apeliacijos galimybes ir nustatyti tam tikrų jos formų, kai priimamas atitinkamas sprendimas. Nyderlandų teisės aktų leidėjas, įsigaliojant *Vw 2000*, nusprendė, kad apeliacinių skundų užsieniečių bylose priimtino karte lė bus žema, bet sprendime dėl tokio apeliacinio skundo teismas galės pateikti sutrumpintus motyvus. Nuo to laiko iš esmės kiekvienoje užsieniečio byloje galima paduoti apeliacinį skundą (*Awb* 8:105 straipsnis, siejamas su 8:104 straipsniu).
- 8 Suteikdamas apeliacijos galimybę *Afdeling* nagrinėjamosiose užsieniečių bylose teisės aktų leidėjas siekė užtikrinti teisės vienodumą. Nors *Afdeling* kiekvieną priimtina apeliacinį skundą nagrinėja iš esmės, jam nustatyta užduotis susitelkti į klausimus, į kuriuos reikia atsakyti siekiant užtikrinti teisės vienodumą, teisės raidą arba teisinę apsaugą bendrąja prasme. Teise pateikti sutrumpintus motyvus tada, kai klausimai nėra aktualūs, užtikrinami šios sistemos kokybė ir praktiškumas.
- 9 Per *Vw 2000* priėmimo procesą buvo pabrėžta, kad šia nauja procedūra išplečiama užsieniečių teisinė apsauga, nes pirmą kartą numatyta apeliacijos užsieniečių bylose galimybė. Kartu *Afdeling* buvo suteikta galimybė daugybę tikėtinų bylų išnagrinėti greitai ir veiksmingai dėl to, kad jis gali pateikti tik sutrumpintus motyvus, kai nagrinėjami klausimai nėra tokie, į kuriuos reikia atsakyti siekiant užtikrinti teisės vienodumą, teisės raidą arba teisinę apsaugą bendrąja prasme. Taigi, viena vertus, ši sistema atitinka EŽTK 6 straipsnyje nustatytus reikalavimus, kita vertus, ja *Afdeling* suteikiama galimybė įvykdyti teisės aktuose nustatytą užduotį ir tinkamai užtikrinti teisės vienodumą. Todėl galimybė sprendime apeliacinėje byloje pateikti sutrumpintus motyvus turi būti vertinama

kartu atsižvelgiant į kitas apeliacines bylas, kuriose *Afdeling* pateikia išsamius motyvus.

- 10 Per pastaruosius trejus metus, 2020–2023 m., *Vreemdelingenkamer* (Užsieniečių bylų kolegija) kasmet priimdavo vidutiniškai daugiau kaip 3 800 sprendimų pagrindinėse bylose. Šiuo metu *Afdeling* maždaug 85 % užsieniečių bylų sprendime pateikia sutrumpintus motyvus. Atsižvelgiant į didelę Sąjungos teisės reikšmę užsieniečių teisinei padėčiai, apeliacinėje instancijoje dažnai prašoma pateikti prejudicinius klausimus. Gali prireikti sąlyginai daug laiko motyvuoti, kodėl *Afdeling* neprivalo pateikti prejudicinių klausimų dėl bylos turinio aspektų. Toks motyvavimas turi būti suderintas su bylos turiniu, jame turi būti atsižvelgiama į proceso motyvus ir faktines aplinkybes. Kai *Afdeling* mano, kad *Rechtbank* sprendimas turi būti patvirtintas, ir nėra klausimų, į kuriuos reikia atsakyti siekiant užtikrinti teisės vienodumą, teisės raidą arba teisinę apsaugą bendrąja prasme, teisė pateikti sutrumpintus motyvus jam leidžia tokiomis aplinkybėmis greitai ir veiksmingai išnagrinėti reikšmingą skaičių apeliacinių skundų.
- 11 Teisė pateikti sutrumpintus motyvus *Afdeling* naudojami toliau apibūdintais dviem atvejais. Pirma, *Afdeling* pateikia sutrumpintus motyvus bylose, kuriose šalys skundžia sprendimą, kuriame *Rechtbank* taikė *Afdeling* suformuotą jurisprudenciją jos nepaaiškindamas, o tai reiškia, kad *Rechtbank* ją taikė netinkamai, klaidingai arba, atsižvelgiant į naujausius pokyčius, nepagrįstai. Antra, *Afdeling* pateikia sutrumpintus motyvus bylose, kuriose šalys prieštaravimus pareiškė pagrįstai, bet *Afdeling* vis tiek laikosi nuomonės, kad vien remiantis tais prieštaravimais skundžiamas sprendimas negali būti pripažįstamas negaliojančiu, nes išvada nebūtų buvusi kitokia, jei *Rechtbank* sprendimas neturėtų apeliaciniame skunde nurodytų trūkumų. Tokie prieštaravimai būna susiję, pavyzdžiui, su tuo, kad buvo neteisingai perteiktas ieškinio pagrindas arba *Rechtbank* jo aiškiai neišnagrinėjo, *Rechtbank* argumentai nėra lengvai suprantami, buvo nurodyti klaidingi arba ne visi užsieniečio asmens duomenys, buvo neperteikti arba neišsamiai perteikti prašymo suteikti prieglobstį motyvai.
- 12 Visais šiais atvejais nėra pagrindo *Rechtbank* sprendimą pripažinti negaliojančiu ir nėra nė vieno klausimo, kuris būtų reikšmingas teisės vienodumui, teisės raidai arba teisinei apsaugai bendrąja prasme, taigi nėra teisinių klausimų, dėl kurių reikėtų pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą. Jei kyla Sąjungos teisės klausimų, kurie yra reikšmingi priimant sprendimą byloje ir nepatenka į kitas išimtis – *acte clair* arba *acte éclairé*, pateikti sutrumpintų motyvų *Afdeling* negali.
- 13 Tuo, kad *Afdeling* pateikia sutrumpintus motyvus, atitinkamo užsieniečio teisinė apsauga nėra sumažinama. Taip yra dėl to, kad kiekvieną užsieniečio bylą išsamiai iš esmės išnagrinėja *Rechtbank* pirmojoje instancijoje. Be to, *Rechtbank* visuomet priima tik išsamiai motyvuotą sprendimą; sutrumpintas motyvavimas pirmojoje instancijoje negalimas. Ir antrojoje instancijoje, *Afdeling*, užsieniečio teisinė apsauga yra užtikrinama. *Afdeling* sprendimas, kuriuo patvirtinamas *Rechtbank* sprendimas, visuomet priimamas išsamiai iš esmės išnagrinėjus

apeliacinį skundą, net jei sutrumpintuose sprendimo motyvuose tai nenurodoma. Teisėjai, kompetentingi priimti sprendimą byloje, peržiūrėdami bylą atsižvelgia į kasacinį skundą, priešingosios šalies dubliką, jei jis pateiktas, *Rechtbank* sprendimą ir bylos medžiagą su procesiniais dokumentais, susijusiais su skundo nagrinėjimu *Rechtbank* ir su administracine procedūra. Jie turi visą bylos medžiagą su visais byloje svarbiais procesiniais dokumentais. Jei *Afdeling* padaro išvadą, kad sutrumpintas motyvavimas negalimas, jis priima išsamiai motyvuotą sprendimą.

Chartijos 47 straipsnis ir EŽTK 6 straipsnis

- 14 Chartijos 47 straipsnio pirmoje ir antroje pastraipose pripažįstama kiekvieno asmens teisė į teisingą bylos nagrinėjimą ir teisė į veiksmingą teisinę gynybą. Iš Chartijos 52 straipsnio 3 dalies matyti, kad Chartijos 47 straipsnio reikšmė ir taikymo sritis yra bent tokios pačios kaip EŽTK 6 straipsnio 1 dalies. Šioje nuostatoje įtvirtinta teisė į teisingą bylos nagrinėjimą apima, be kita ko, teisę į pakankamai motyvuotą sprendimą, iš kurio būtų matyti, kad teismas iš tikrųjų susipažino su šalių prašymais ir ieškinio pagrindais (Sprendimo *Zayidov* 91 punktas). Vis dėlto tai nereiškia, kad teismas turi nagrinėti kiekvieną ieškinio pagrindą. EŽTT taip pat atsižvelgė į atitinkamo teismo vaidmenį, kurį jis atlieka, pavyzdžiui, kaip apeliacinis teismas arba kai taikoma skundus dėl teisių gynimo priemonės reglamentuojanti teisės nuostata, pagal kurią nacionalinis aukščiausios instancijos teismas turi leisti ją pateikti (Sprendimo *Rusishvili* 74 ir 75 punktai ir Sprendimo *Hansen* 73 ir 74 punktai).
- 15 Atsižvelgdamas į šią bendros pareigos motyvuoti sistemą, EŽTT nagrinėjo sprendimo, kuriuo buvo netenkintas prašymas Teisingumo Teismui pateikti prejudicinius klausimus, motyvavimo klausimą. Iš to sprendimo matyti, kad a) paskutinės instancijos teismas turi nurodyti, kuria iš trijų išimčių remdamasis jis neteikia prejudicinių klausimų, bet b) kai šis teismas turi teisės aktuose nustatytą teisę sprendimo byloje išsamiai nemotyvuoti ir sprendimas dėl prašymo pateikti prejudicinius klausimus priimamas po bendro sprendimo byloje priėmimo, teismas neturi atskirai motyvuoti, kodėl nepateikė prejudicinių klausimų. Tokią išvadą *Afdeling* daro remdamasis sprendimais *Baydar* ir *Harisch*. EŽTT Sprendime *Baydar* pripažino, kad sutrumpintas motyvavimas grindžiamas prielaida, jog prašymas priimti prejudicinį sprendimą negali nulemti kitokios bylos baigties. EŽTT manymu, toks sprendimo dėl prašymo pateikti prejudicinius klausimus priėmimo būdas byloje apibūdintomis aplinkybėmis nepažeidžia EŽTK 6 straipsnio 1 dalies nuostatų.
- 16 Taikant 13 punkte apibūdintą praktiką garantuojama, kad *Afdeling* atidžiai išnagrinėtų iškeltą Sąjungos teisės klausimą ir, jei pateiktas, prašymą pateikti prejudicinius klausimus ir prireikus priimtą sprendimą dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą. Taigi teisingas bylos nagrinėjimas užtikrinamas. *Afdeling* preziumuoja, kad jam pagal teisės aktus suteikta teisė pateikti sutrumpintus motyvus suderinama su bendra pareiga motyvuoti, kylančia iš Chartijos 47 straipsnio pirmos pastraipos ir EŽTK 6 straipsnio. Preliminaria *Afdeling*

nuomone, jo teisė sutrumpintai motyvuoti, kai prašoma pateikti prejudicinius klausimus, suderinama ir su jurisprudencija dėl Chartijos 47 straipsnio.

SESV 267 straipsnis

- 17 *Afdeling* taip pat kyla klausimas, ar jo dabartinė sutrumpinto motyvavimo praktika su SESV 267 straipsnio trečia pastraipa, siejama su Chartijos 47 straipsniu, suderinama ir tuomet, kai pateiktas prašymas pateikti prejudicinius klausimus. *Afdeling* neaišku, ar tokiu atveju jis turi išsamiau motyvuoti, kodėl neprivalo pateikti prejudicinių klausimų, visų pirma, ar turi nurodyti, kokia pareigos pateikti prejudicinius klausimus išimtis taikoma ir dėl kokių priežasčių. Sprendimo *Conorzio* 51 punkte Teisingumo Teismas nurodė, kad teismas „savo sprendime turi nurodyti motyvus, patvirtinančius, kad arba iškeltas Sąjungos teisės aiškinimo klausimas neturi reikšmės sprendžiant ginčą, arba atitinkamos Sąjungos teisės nuostatos aiškinimas grindžiamas Teisingumo Teismo jurisprudencija, arba, jei nėra tokios jurisprudencijos, Sąjungos teisės aiškinimas nacionaliniam galutinės instancijos teismui yra toks akivaizdus, kad nelieka jokių pagrįstų abejonų“.
- 18 *Afdeling* šiuos argumentus supranta taip, kad sutrumpintas motyvavimas minėtus reikalavimus atitinka, nes jis implikuoja, kad dėl vienos iš atitinkamame punkte nurodytų priežasčių pareiga pateikti prejudicinius klausimus netaikoma. Vis dėlto remiantis minėto sprendimo tekstu kai kuriomis kitomis kalbomis būtų galima daryti išvadą, kad iš motyvų turi būti aišku, kuri išimtis taikoma toje byloje. Pavyzdžiui, tekste italų kalba vartojama formuluotė „deve far emergere o che“, prancūzų kalba – „doivent faire apparaître soit que“. Tekste anglų kalba sakoma, kad motyvai „must show either <...>, or“. Formuluotė „either/or“ gali būti suprantama taip, lyg ji būtų įtraukiamojo pobūdžio – „ir (arba)“ (vokiečių k. „und/oder“), tai reikštų, kad nenurodoma, kuri išimtis taikoma. Vis dėlto ši formuluotė gali būti suprantama ir taip, lyg ji būtų išskiriamojo pobūdžio, tai reikštų, kad iš motyvų turi būti aišku, kuri iš trijų išimčių taikoma.
- 19 Iš sprendimo su sutrumpintais motyvais byloje nematyti, kuri iš trijų pareigos pateikti prejudicinius klausimus išimčių taikoma. Kitaip yra tuomet, kai apeliacinis skundas atmetamas dėl nepriimtumo kaip Sprendime *Aquino*. Šiame sprendime Teisingumo Teismas nusprendė, kad paskutinės instancijos teismas gali atsisakyti pateikti prejudicinį klausimą, kai apeliacinį skundą jis atmeta dėl su procesu tame teisme susijusių nepriimtumo priežasčių, jei laikomasi lygiavertiškumo ir efektyvumo principų. To pagrindas yra aplinkybė, kad prejudiciniai klausimai yra nereikšmingi priimant sprendimą bylose, kuriose kasacinis skundas atmetamas dėl nepriimtumo, todėl jos nėra peržiūrimos iš esmės. Taigi skundo atmetimas dėl nepriimtumo implikuoja, kuri iš trijų pareigos pateikti prejudicinį klausimą išimčių taikoma.

Preliminari Afdeling nuomonė

- 20 *Afdeling* laikosi nuomonės, kad Sprendimo *Conorzio* 51 punkte nurodyta konkreti pareiga motyvuoti taip pat netaikoma tuomet, kai išnagrinėjus bylą iš

esmės priimtas sprendimas su sutrumpintais motyvais implikuoja, kad taikoma pareigos pateikti prejudicinį klausimą išimtis. *Afdeling* manymu, svarbu tai, kad teismai valstybėse narėse, kuriose taikoma skundus dėl nepriimtumo reglamentuojanti teisės norma arba griežtesnės procedūrinės priimtumo taisyklės, iš anksto pasirinktų, kokias bylas peržiūrėti iš esmės. Kai nacionaliniai teisės aktų leidėjai nusprendžia taikyti tokį apribojimą, teismas atskirai nemotyvuoja sprendimo nenagrinėti paduoto apeliacinio skundo, taigi ir nepateikia prejudicinių klausimų, nors toks prašymas buvo pateiktas (šiuo klausimu taip pat žr. *Vrhovno sodišče* (Aukščiausiasis Teismas, Slovėnija) prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje C-144/23 antrąjį klausimą). *Afdeling* taikomos sutrumpinto motyvavimo praktikos tikslą ir poveikį galima palyginti su apeliacinio skundo atmetimu dėl nepriimtumo arba pagal teisės normą, reglamentuojančią skundus dėl nepriimtumo.

- 21 *Afdeling* preziumuoja, kad pareigos motyvuoti mastas, remiantis Sprendimo *Consortio* 51 punktu, *a priori* nėra didesnis *vien dėl to*, kad buvo pateiktas prašymas pateikti prejudicinius klausimus. *Afdeling* atrodo nelogiška, kad apeliacinis skundas, su kuriuo pateikiamas prašymas pateikti prejudicinius klausimus, iš esmės turėtų būti motyvuojamas išsamiau nei skundas, su kuriuo tokio prašymo nepateikiama. Be to, dėl procedūrinės sutrumpinto motyvavimo teisės naudojimas Sąjungos teise suteikiamomis teisėmis netampa nei praktiškai neįmanomas, nei pernelyg sudėtingas. Taip yra dėl to, kad sutrumpintas motyvavimas implikuoja, jog šios teisės nėra niekaip paveikiamos.